

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-113 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-57/1538-551
Karar Tarihi : 15.11.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Özgür BAL, Hüseyin ORMAN

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Ankara Taşçı, Mezarıcı Ustaları Sanatkarları Esnaf Odası
Karşıyaka Mezarlığı Mermerciler Sitesi No:686/42
Yenimahalle/Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ankara Taşçı, Mezarıcı Ustaları Sanatkarları Esnaf Odasının asgari mezar inşa fiyatlarını tespit ettiği ve bu fiyatların altında fiyatlarla hizmet veren üyelerine ceza tatbik ettiği iddiası ile bazı Oda üyelerinin sıra sistemi uyguladıkları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda, Ankara Taşçı, Mezarıcı Ustaları Sanatkarları Esnaf Odasının (Oda) 2-3 yıldır asgari fiyat tarifesi yayımladığı ve bu fiyatların altına mezar inşa eden üyelerine ceza uyguladığı, bu sebeple 1000-1100 TL.'ye verilen hizmetin fiyatının 1800 TL.'ye kadar çıktığı, ayrıca mezarlıkta ustaların sıra sistemi uyguladıkları iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 18.06.2012 tarih ve 4966 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 17.08.2012 tarih ve 2012-1-113/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 20.09.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 03.11.2012 tarih ve 2012-1-113/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- Oda'nın yayımlamış olduğu fiyat tarifesinin uygulanmasını zorunlu tutması ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 4. maddesini ihlal ettiği, ancak önaraştırma kapsamında yapılan görüşme ve yerinde incelemelerle iddianın ve ihlal konusu olayın tamamen açıklığa kavuşturulması, ihlalin etkisinin kısıtlı olması, ihlalin kısa süreli olarak ve kısmen uygulanması ve fiilen sona erdirilmesi gerekçeleriyle, konuya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı, bununla birlikte, benzer eylem ve işlemlerden kaçınılması, söz konusu işlem ve eylemlerin tekrarının soruşturma sebebi sayılacağı ve ilgili pazarda rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda gerekli tedbirlerin alınması hususlarının, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Oda'ya bildirilmesi gerektiği,

12-57/1538-551

- Sıra sisteminin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edici nitelikte olduğunun ve kaldırılması gerektiğinin 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Oda'ya bildirilmesinin uygun olacağı

hususları ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Şikayet dilekçesi ve raportörlerin yerinde incelemeler esnasında yaptığı görüşmelere göre, 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilecek iki iddia söz konusudur. Bunlardan ilki, Oda'nın yayımlanmış olduğu fiyat listesinin uygulanmasını zorunlu tuttuğu, diğeri ise üyeleri arasında sıra sistemi uyguladığı iddialarıdır.

I.1. Ankara Mezarlıklar Odasının, Yayınlanmış Olduğu Fiyat Listesinin Uygulanmasını Zorunlu Tuttuğu İddiası

- (6) Oda'nın; kendisine ait internet sitesinde var olan fiyat listesi ve duyurusundaki hususlardan, ilgili Oda Yönetim Kurulu kararlarından ve Oda'ya üye olan veya olmayan diğer teşebbüs sahiplerinin ifadelerinden, mermer mezar lahiti yapımı için fiyat listesi ve katalog yayınladığı ve bu fiyat listesinin uygulanmasını zorunlu tuttuğu, söz konusu zorunluluğu sağlamak amacıyla üyelerden bu yönde taahhüt aldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, Oda'nın 2011 yılında fiyat listesini uymadığı anlaşılan üyelere herhangi bir savunma ya da resmi bir karar almadan 15 gün mezarlığa girmeme cezası verdiği, söz konusu cezayı şifahen bildirdiği, cezaya direnen mermer mezar ustalarına ya psikolojik baskı uyguladığı ya da mezarlığa girmelerine engel olunduğu tespit edilmiştir.
- (7) Gözlemlenen diğer bir husus ise, Oda'ya gelen tepkiler ve mermer mezar ustalarının fazlalığı nedeniyle fiyat listesinin uygulanıp uygulanmadığının tespitinin ve cezanın uygulanmasının zor oluşudur. Ayrıca, zaman zaman yaşanan adli olaylar nedeniyle 2012 yılı içerisinde anılan ceza sistemi yumuşatılmış, verilen birkaç cezanın takibi ve infazı yapılmamıştır.
- (8) Konuya ilişkin olarak, Oda'nın tabii olduğu 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun "Fiyat Tarifelerinin Tespit Şekli" başlıklı 62. maddesinde, odaların fiyat tarifeleri düzenleyebileceği, ancak anılan tariflerin azami hadleri göstereceği ifade edilmektedir. Oda'ya ait Ana Sözleşme'nin "Yönetim Kurulunun Görev Yetkileri" başlıklı 16. maddesinin (I) bendinde ise azami haddeden bahsedilmemekte, sadece ücret tarifelerine uyulup uyulmadığını kontrol etme görevi Yönetim Kurulu'na verilmektedir.
- (9) Yukarıda yer verilen Kanun'a göre, Oda'ya, mal ve hizmetlerin alım ve satım fiyatını belirleme yetkisi verilmemiştir. Oda'ya bağlı esnaf ve sanatkarlar, kanunen azami fiyat tarifelerini aşmamak kaydıyla üretecekleri mal ve hizmetlerin fiyatlarını özgürce belirleme yetkisine sahiptir. Kaldı ki 4054 sayılı Kanun anlamında rekabetin sağlanabilmesi için piyasa da mal ve hizmet üreten teşebbüslerin ekonomik kararlarını özgürce kendilerinin verebilmesi önemlidir. Oysa Oda, sözü edilen kanunların aksine, odaya bağlı mermer mezar ustalarının üretecekleri ürünlerin satış fiyatını belirlemekte, bu fiyat tarifesine uyulmasını zorunlu tutmakta, imkanları doğrultusunda tarifelere uyulup uyulmadığını denetlemekte ve herhangi bir resmi prosedür uygulamadan cezalandırmaya çalışmaktadır.
- (10) İşaret edilen hususlar neticesinde Oda'nın fiyat tarifesi yayınlayarak bu fiyat tarifesinin uyulmasını zorunlu tutması eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal niteliği taşıyabilecek bir eylem olduğu anlaşılmakla birlikte, sözü edilen uygulamanın denetimi ve cezaların 2012 yılında uygulanmaması, dolayısıyla fiilen sonlandırılmış olması, önceki

12-57/1538-551

senelerde ceza verilen ve cezası infaz edilen mezar mermer ustalarının da toplam mezar mermer ustaları içerisinde sınırlı sayıda oluşu, bu nedenle de rekabet üzerinde zararlı etkilerinin sınırlı düzeyde kaldığı hususları nazara alınarak, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak bu konuda Oda'ya 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

I.2. Ankara Mezarlıklar Odasının Mezarlık Bölgesinde Sıra Sistemi Uyguladığı İddiası

- (11) Mezarlıklarda mermer mezar ustalarına yönelik sıra sistemi uyguladığına ilişkin iddiayı, sadece bir firma dile getirmiş olup, önaraştırma safhasında yapılan yerinde incelemede bu konuda herhangi bir belge bulunmamıştır. Raportörlerce yapılan görüşmelerden, sıra sisteminin; Oda bünyesinde ve onun öncülüğünde gerçekleştirilmediği, bazı mermer mezar ustalarının bir araya gelerek, herhangi bir kayıt söz konusu olmaksızın kendi aralarında yaptıkları uygulamadan kaynaklandığı anlaşılmıştır.
- (12) Mezarlıkların parsellenerek her bir parsel/ada için sıra sistemi kapsamında bir veya birkaç mermer mezar ustasına tahsis edilmesi, o parsel veya adadaki mermer mezar ustasının diğer ada/parselde mezarı bulunan cenaze yakınlarına teklifte bulunmaması, sisteme dahil olmayan mermer mezar ustalarının ise mezarlıklarda cenaze yakınlarına mermer mezar yapımı konusunda görüşme yapamaması 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendi kapsamında mal ve hizmet piyasasının bölüşülmesi sonucunu doğurabilecek bir eylemdir.
- (13) Ancak, dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, söz konusu sıra sistemini Ankara'da faaliyet gösteren yaklaşık 300 mermer mezar ustasından 100 kadarının kendi aralarında uyguladığı, cenaze yakınlarının herhangi bir mermer mezar ustasıyla anlaşabildiği, dolayısıyla sistemin esnek olduğu, uygulama alanının ve etkisinin kısıtlı olduğu anlaşıldığından soruşturma açılmasına gerek olmaksızın 4054 sayılı Kanun'da öngörülen diğer tedbirlere başvurabileceği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1- Ankara Taşçı, Mezarıcı Ustaları Sanatkarları Esnaf Odasının yayımlamış olduğu fiyat tarifesinin uygulanmasını zorunlu tutmasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliğinde olduğuna,

2- Ancak, önaraştırma kapsamında yapılan görüşme ve yerinde incelemelerle iddianın ve ihlal konusu olayın açıklığa kavuşturulduğu, ihlalin kısa süreli olarak kısmen gerçekleştirildiği ve fiilen sona erdirildiği, dolayısıyla ihlalin etkisinin kısıtlı olduğu dikkate alınarak adı geçen Oda hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

3-Bununla birlikte, benzer eylem ve işlemlerden kaçınılması, ilgili pazarda rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda tedbirlerin alınması; ayrıca Oda üyelerinin bir kısmı tarafından uygulanan sıra sisteminin de 4054 sayılı Kanun'u ihlal edici nitelikte olduğu ve kaldırılması gerektiği, aksi halde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Ankara Taşçı, Mezarıcı Ustaları Sanatkarları Esnaf Odasına tüm üyelerine

12-57/1538-551

de göndermek üzere görüş bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine
(14) OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

İkinci Başkan
Prof. Dr. Metin TOPRAK Doç. Dr. Mustafa ATEŞ İsmail Hakkı KARAKELLE

Dr. Murat ÇETİNKAYA

Reşit GÜRPINAR